

ไข่ของแม่

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เนื่องในงานฌาปนกิจคุณแม่ชิวคิม แซ่เลียง วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ณ วัดโพธาราม ต.โพธาราม อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เทศน์ตามอรรถาธิบายเพราะนี่เป็นงานแม่ของเรา แม่เราเห็นไหม แม่เราเกิดแล้วแม่เราก็ตายแล้ว เพราะแม่ของเราเกิดมาเห็นไหม การเกิดของมนุษย์ไม่เหมือนการเกิดของพืช การเกิดของพืชมันไม่ต้องมีพ่อแม่มันก็เกิดได้ การเกิดของมนุษย์ต้องมีพ่อแม่ ถ้ามีพ่อแม่ เราเกิดจากพ่อจากแม่ แม่ของเรานะ คลอดลูกมา ๑๓ คน เวลาคลอดลูกมาเลี้ยงลูกมาด้วยความขยันหมั่นเพียร เลี้ยงลูกมาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพราะการเลี้ยงลูก พ่อแม่ต้องการให้ลูกเป็นคนดี ถ้าเลี้ยงลูกเป็นคนดีพ่อแม่มีความปลื้มใจ เลี้ยงลูกมา ๑๓ คน ลูกเป็นคนดีของสังคมทั้งหมด ไม่เป็นภาระของใคร

นี่ความซื่อสัตย์เห็นไหม ตอนแม่เลี้ยงลูกมาต้องปากกัดตีนถีบ เลี้ยงลูกมาด้วยความอดคัดขัดขนาดไหน พ่อแม่ก็มีความขวนขวายขยันหมั่นเพียร แม่เป็นแม่ที่ดีเป็นผู้อบรมสั่งสอน พ่อเป็นผู้ที่ควบคุมดูแลอยู่ นี่พ่อเห็นไหม ถ้าแบบครอบครัว ปัญหาในครอบครัวเป็นเรื่องธรรมดา ในเมื่อปัญหาครอบครัวล้นกับฟันมันกระทบกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่เมื่อเป็นการครองเรือน การครองเรือนคือการครองใจ ถ้าการครองใจของคนเห็นไหม ในเมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์ ในเมื่อเรามีสังคม ในเมื่อเรามีครอบครัว มันก็มีการกระทบกระทั่งกันเป็นเรื่องธรรมดา การธรรมดานี้ธรรมดาเพราะอะไร?

เพราะมันเป็นเรื่องของสังคมโลกไซ้ใหม่ แต่พ่อแม่เรา เราก็เลี้ยงลูกของเรามาก็เป็นสิ่งที่ดีเห็นไหม แม่เป็นคนซื่อสัตย์ เป็นคนซื่อมาก เพราะเราบวชพระมาแล้ว มีคนไปทำบุญกับเราเยอะมาก

“ลูกใคร?”

บอก“ลูกแม่”

“ โอ้! แม่นี้เป็นคนซื่อสัตย์มาก เป็นคนขยันหมั่นเพียร”

เราจำได้..กับขณะที่แม่ทำงานเสร็จแล้วแม่ต้องไปซักผ้าที่แม่น้ำ เราเป็นเด็กๆ นะ เราจะตามไปช่วย เป็นปัญหาใหญ่ที่สุดที่จะเดินข้ามจากฝั่งจากตลิ่งไปถึงแม่น้ำ มันเป็นหาดทรายกว้างไปหมดเลย แล้วมันร้อนมาก แล้วเราต้องวิ่งข้ามไปนะ ข้ามไป เพื่อไปรับจากการซักผ้าของแม่ เพื่อกลับมาตากที่บ้าน เพราะปากกัดตีนถีบ พ่อแม่ก็เลี้ยงลูกมาด้วยคุณงามความดี ขอให้ลูกเป็นคนดี ถ้าลูกเป็นคนดีแล้วพ่อแม่ก็มีความสุขชื่นใจเห็นไหม นี่คือความเป็นโลก

การเกิดของพืชมันเกิดได้มันโดยธรรมชาติของมัน การเกิดของคนเห็นไหม การเกิดของคนต้องมีพ่อแม่ มีพ่อแม่แม่เพราะอะไร?

มีพ่อแม่เพราะจิตเห็นไหม เวลาจิตมันเกิด จิตเกิดนะ จิตหนึ่ง จิตหนึ่งจิตหมุนไปในวัฏฏะ สิ่งที่หมุนไปในวัฏฏะเห็นไหม เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาเกิดเป็นอะไร เขามีพ่อแม่ไหม เขาเกิดโดยโอปปาติกะ เขาเกิดด้วยผลบุญผลกรรมของเขา เขามีบุญของเขา เขาอุบัติขึ้นมาเป็นพรหม เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมนั้นเขาเป็นอะไร เขาไม่เป็นพ่อแม่ เขามีกรรมมีบุญกุศลมีบาปอกุศลเป็นพ่อแม่ของเขา

แต่ของเราละ เราเกิดมาเห็นไหม เพราะอะไร?

เพราะเรามีกรรมมาร่วมกัน ถ้าเราไม่มีกรรมร่วมกันทำไมพ่อแม่เราต้องมาเกิดกับเรา แล้วเราต้องมาเกิดกับพ่อแม่ เราเกิดกับพ่อแม่เพราะเรามีกรรมมาร่วมกันมา ถ้าเรามีกรรมร่วมกันมานี่คือกรรมเห็นไหม ในเมื่อกรรม.. มันก็มีกรรมดีและกรรมชั่ว ถ้ากรรมดี มันก็ส่งเสริมกัน ถ้ามีกรรมชั่วละ กรรมชั่วมันก็มาขัดแย้งกัน กรรมดี-กรรมชั่วมันก็มีเป็นเรื่องธรรมดาเห็นไหม

นี่พูดถึงผลของวัฏฏะนะ แล้วจิตมันเวียนหมุนไปตามธรรมชาติของมัน เรามาเกิดเป็นพ่อเป็นแม่ต่อกันเป็นลูกต่อกันเพราะเรามีบุญมีกรรมต่อกัน ในเมื่อมีบุญมีกรรมต่อกันนะ “อภิชาติบุตร” บุตรที่ดีกว่าพ่อกว่าแม่เห็นไหม บุตรนี้ บุตรที่จะมาของล้างจองผลาญของเราไม่มี พ่อมันไม่มีเห็นไหม เพราะแม่เรามีบุญ ในครอบครัวไหนเขาก็มีการกระทบกระทั่งกันทุกครอบครัวแหละ ไม่มีครอบครัวไหนที่ไม่มีลิ้นกับฟันกระทบกัน

หรือที่นี้ถ้าเราทำใจของเราได้ละ เราทำใจเรา เราเข้าใจ เราเป็นชาวพุทธไซ้ใหม่ ถ้าชาวพุทธให้เชื่อกรรม เชื่อกรรมเพราะกรรมคือการกระทำ ไม่ใช่แก้กรรม แก้กรรม..เราต้องแก้ของเราด้วยตัวของเราเอง เพราะเราเชื่อกรรมขึ้นมาแล้วเห็นใหม่ จิตเราที่มันเร่ร้อน เพราะอะไรละ?

เพราะมันไม่ยอมรับ สิ่งใดมีเกิดขึ้นกับเรา เราก็ดีโพลีพาย “สิ่งนี้ทำไมเกิดกับเรา ทำไมไม่เกิดกับคนอื่น”

เกิดทั้งนั้น เขาพูดหรือไม่พูดเท่านั้นละ เกิดกับทุกๆ คน เพราะว่ายิ่งจิตใจหยาบช้า จิตใจสิ่งต่างๆ มันเข้าไปไม่ถึงหรือ ธรรมะเข้าไปไม่ถึงใจดวงนั้น ใจดวงนั้นยิ่งหยาบช้ามาก แต่ใจที่มีคุณธรรม สิ่งใดที่มันเกิดขึ้นเห็นใหม่ ถ้าใจคนเป็นธรรมนะ มองสถานะสิ่งใดมันก็เป็นธรรม มองแล้วมันสะท้อนใจทั้งนั้น ถ้าจิตใจคนมันหยาบ ธรรมะขนาดไหน มันก็ไม่สะท้อน มันก็ไม่รับรู้หรือ แต่ถ้าคนมีธรรมะ การกระทบกระทั่งมันก็สะท้อนใจเรา สิ่งต่างๆ มันก็สะท้อนใจเราเห็นใหม่

ความซื่อสัตย์ของโลกนะ แม่เป็นคนดีมาก เลี้ยงลูกมาด้วยคุณงามความดี เพราะมีความซื่อสัตย์เห็นใหม่ มีความซื่อ มีความจงรักภักดี มีความดีทั้งนั้น เพราะความดีอันนี้ มันเป็นคนสมบัติทางโลกดีไหม?

ดี! แต่ความดีอย่างนี้ เวลาเราทำขึ้นมาแล้ว พ่อแม่เรา เราก็ดูแลกันมา..จนทุกคนเติบโตขึ้นมาเห็นใหม่ เพราะแม่ก็มีเวลาว่างบ้าง แม่ก็อยากปฏิบัติเห็นใหม่

หลวงตาสอนว่า “คนเราเกิดมามี ๒ ตา ตาหนึ่งคือตาโลก เราอยู่กับโลก เราต้องทันโลก เราทำเพื่อสังคมโลกเห็นใหม่ ตาหนึ่งคือตาธรรม เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ ทุกคนอยากจะพ้นจากทุกข์เห็นใหม่” คุณพูดถึงชีวิตของเราสิ มันอึดอัดขัดข้องไหม มันอึดอัดขัดข้องไปทั้งนั้น จะมีบุญมีกุศลขนาดไหน จะมั่งมีศรีสุขทุกข์จนเจ็บใจขนาดไหนก็แล้วแต่ มันก็มีทุกข์ในหัวใจทั้งนั้น แล้วทุกคนก็เบื่อหน่าย ทุกคนเบื่อหน่ายอยากพ้นจากทุกข์

ถ้าทุกคนเบื่อหน่ายอยากพ้นจากทุกข์ ทำอย่างไรจะพ้นจากทุกข์ละ?

พอแม่เราเห็นใหม่ โตะขึ้นมา..ลูกต่างๆ พอจะช่วยตัวเองได้ พออยู่กันได้ แม่ก็อยากปฏิบัติธรรม การปฏิบัติธรรมเห็นใหม่ ความเชื่อ! ความเชื่อทางโลกนี้ดีมากนะ เพราะความเชื่อเห็นใหม่ ทุกคนต้องการความเชื่อสัจย์ แต่เวลาคนเห็นใหม่ เขาชวนกันไป ปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรม

เนี่ยความเชื่อมั่นเป็นเหยื่อนะ! มันเป็นเหยื่อให้เขาจูงไป! เขาพากันไปไหน ปฏิบัติธรรมปฏิบัติกันที่ไหน เพราะความเป็นเหยื่ออันนั้น คุณ เวลาทางการแพทย์เห็นใหม่ พฤติกรรมนี้มันจะบอกถึงการดำรงชีวิต ชีวิตของการมี มีพฤติกรรมอย่างไร บำรุงอย่างไร เขาจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บตามพฤติกรรมที่เขาดำรงชีวิตของเขา

การประพฤติกปฏิบัติธรรมเห็นใหม่ เวลาไปปฏิบัติธรรมมันเป็นธรรมหรือเปล่านั้น ถ้ามั่นไม่ป็นธรรมเพราะอะไร?

ทำไมเชื่อล่ะ ทำไมเห็นใหม่..กาลามสูตร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าเราไปปฏิบัติธรรม เราปฏิบัติแล้วเราได้สิ่งใดขึ้นมา ถ้าเรา..ทำไมไม่ใช้ปัญญาล่ะ ความเชื่อเห็นใหม่ เชื่อสัจย์ สัจจะนี้สำคัญมากนะ สัจจะ ถ้ามีสัจจะ คนนั้นจะเป็นคนดี ถ้าคนขาดสัจจะเห็นใหม่ มีแต่ความเชื่อแต่ไม่มีปัญญาเห็นใหม่ ด้วยอาศัยความเชื่อ อาศัยจริตนิสัยของตัว ไปอยู่ที่ไหนก็ขยันหมั่นเพียร แม่เป็นคนขยันมาก แม่นี้เป็นคนขยัน เป็นคนมุมานะทำสิ่งใดทำจริง แล้วด้วยความเชื่อเห็นใหม่ ความเชื่อ! ความเชื่อคือความศรัทธา ศรัทธาความเชื่อเห็นใหม่ ความเชื่อ แล้วความเชื่อมันเป็นความจริงไหม?

พอไปปฏิบัติที่ไหนก็แล้วแต่ ถ้ามั่นไม่ป็นความจริง เพราะเชื่อใจ เพราะเชื่อถึงไม่ได้คิดต่างใจ ไปอยู่กับใครก็แล้วแต่นะ ต้องไปมูมานะทำนะ ทำจนเจ็บไข้ได้ป่วย จนเขาเอาเข้าโรงพยาบาลกันนะ คนโน้นก็ลากไป คนนี้ก็ลากไป ลากไปปฏิบัติที่โน้น ลากไปปฏิบัติที่นี่

เรานั่งมองคูอยู่ มันเศร้าใจ! เศร้าใจมาก! แม่ของเรา ทำไมให้คนเขาลากไป ลากไป ลากไป! มันลากไปทำอะไรกัน นี่ไง..เขาลากของเขาไป เขาทำของเขาไป แต่เพราะความเชื่อเห็นใหม่ ความเชื่อเป็นคุณงามความดี เพราะพฤติกรรมอันนั้น การกระทำอันนั้นเห็นใหม่ จนเจ็บไข้ได้ป่วยส่งเข้าโรงพยาบาล เราฟังอยู่ มันสะเทือนใจมาก แต่! มันเป็น

เรื่องของกรรมเห็นไหม กรรมคือความเชื่อของแต่ละดวงใจ แต่ละดวงใจมันไม่เหมือนกัน ยิ่งพูดเข้าไปขนาดไหน เขาก็ไม่เชื่อหรือว่าเราพูดเพราะอะไร?

เพราะความใกล้ชิดระหว่างแม่กับลูก แม่กับลูกเชื่อกันได้ยาก เวลาใครบวชมากับเราเห็นไหม จะไปแก้แม่ แก้แม่ โธ่..พระสารีบุตรยังเอาแม่ไม่ได้เลย จนสุดท้ายแล้วว่าพระสารีบุตรจะได้แม่เห็นไหม ลูกของแม่พระสารีบุตร มีลูกชายเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย แล้วพระสารีบุตรก็บอกนะ

“ใครจะแก้แม่เพราะแม่เป็นมิถุนาภิกษุณี”

เห็นไหม เวลาพระสารีบุตรไปบิณฑบาต ไปพิจารณาของตัวเอง ใครจะแก้แม่ได้? ก็คิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็แก้ไม่ได้ เราต้องไปแก้เอง พอเวลาไปแก้เองเห็นไหม คึนนี้พระสารีบุตรจะสิ้นชีวิต จะสิ้นชีวิตแล้วก็ไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว

“เธอจะลาไปไหน?”

“จะลาไปนิพพานในห้องที่เกิด”

เนี่ยจะเดินไปโปรดแม่เห็นไหม พอเดินเข้าไปในบ้านนะ แม่พระสารีบุตรเห็นพระสารีบุตรบวชมาเห็นไหม

“โ๊ย ลูกเราบวชมาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ นะ สงสัยแก่แล้ว เปื่อแล้วจะมาสึก”

นี่ความคิดนะ คิดว่าลูกจะมาสึกนะ พอลูกจะมาสึกเห็นไหม ว่าลูกจะมาสึก เพราะแม่มีทิฐิ ลูกก็แก้แม่ไม่ได้ พอแก้ไม่ได้ก็เข้าไปห้องคลอดนั้นแหละ ไปอยู่ตรงนั้น เพราะพระสารีบุตรเป็นโรคท้องร่วง พอคึนนั้น เริ่มถ่ายท้องเต็มที่ พอถ่ายท้องเต็มที่เห็นไหม มันมีแสงเป็นแสงพุ่งเข้ามาในห้อง พอแสงพุ่งเข้ามาในห้องขึ้นมา แม่เห็นไง วิ่งเปิดเข้าไปดู

“ลูก ใครมาหรือ?”

“เทวดาเขามาดูแล”

แม่ก็ขี้เฉย ออกไปอีกเพราะพวกฮินดู พวกพราหมณ์ เขาถือพรหมมาก พอถึงเวลาแล้ว พรหมก็ลงมา พรหมลงมาในห้องของพระสารีบุตร แม่รีบเปิดเข้ามาเลย

“ใคร? ใครมา?”

บอก “พรหมมา”

พอพรหมมา โอ้ว...แม่ร้องไห้เลยนะ เพราะขนาดพรหมนี่นะยังมาเคารพลูกเราเลย ขนาดพรหมที่เรากราบไหว้แล้วอ่อนวอนขอทุกๆ วัน แม่อ่อนวอนขอทุกวัน ยังต้องลงมาหาลูก มาขอพรจากลูกเห็นไหม พอแม่เริ่มเห็นคุณค่า พอเห็นคุณค่า พระสารีบุตรเทศน์ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ มีดวงตาเห็นธรรมนะ พอมีดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน พอเป็นพระโสดาบันร้องไห้แล้วร้องไห้อีก

“ลูกไม่รักแม่ ลูกไม่รักแม่ ถ้าลูกรักแม่ลูกต้องสอนแม่มาตั้งนานแล้ว”

เมื่อก็ยังไม่บอกจะสื่อกอยู่เลย! ทิฏฐิของคนมันเป็นแบบนี้!

เรามองคุณอยู่นะ คนโน้นลากไป คนนี้ลากมา คนโน้นลากไป เศร้าใจ! แต่พูดอะไรก็ไม่ได้ พูดอะไรก็ไม่ออก มันจุกหัวอก นี่คือผลของโลกเห็นใหม่ แต่แม่เป็นคนซื่อ แม่เป็นคนดี เห็นใจมาก เพราะความซื่อนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นเรื่องของการปฏิบัติแล้ว ไม่เป็นอย่างนั้นเลย ถ้าซื่ออย่างนี้เขาเรียกว่าทำด้วยรูปแบบ การทำให้ครบองค์ประกอบสมบูรณ์ขึ้นมาแล้วคือการปฏิบัติ ในปัจจุบันนี้ การปฏิบัติปฏิบัติพอเป็นพิธี หลวงตาว่า “ปฏิบัติพอเป็นพิธี” ที่ไหนจะปฏิบัติก็ได้ มีที่ที่ไหนจัดที่ปฏิบัติก็ได้

“แล้วปฏิบัติทำไมจะสอนไม่ได้” ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใครก็สอนได้ เวลาเทศน์ขึ้นมาโอ้โฮ..ธรรมะนี่คือดี”

ทำไมจะไม่ดี ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วธรรมะในใจเรามีไหม?

ถ้าธรรมในใจนะ พระองค์นั้นจะไม่กระถ่อน พระองค์นั้นจะไม่ตลบตะแลง พระองค์นั้นพูดอย่างใดทำอย่างนั้น ถ้าพระองค์นั้นพูดอย่างใดทำอย่างหนึ่ง ยังตลบตะแลงอยู่ มันธรรมะของใคร? มันธรรมะของใคร?

นี่ไง ถ้าใจของเรามาประพุดิปฏิบัติ กาลามาสูตรไม่ให้เชื่อ อย่าเชื่อ อย่าเชื่อ ถ้าคนไหนเชื่อคนนั้นโง่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้เชื่ออะไร ให้เชื่อในการปฏิบัติตามความเป็นจริง ฉะนั้นเวลาอยากปฏิบัติเห็นใหม่ โคนเขาลากไปนะ ลากไปจับไข่ได้ป่วยจนมาอยู่กับเรา ตอนมาอยู่กับเรา ๒ ปี ๒ พรรษา มาอยู่กับเรานะ เวลาให้ปฏิบัติขึ้นมาละ

“อ้าว ปฏิบัติสิ อยู่กับเราแล้ว”

ที่วัดสันติธรรมารามนั่นนะ พอมานับปฏิบัติกับเรา มันไม่มีใคร มันสงบสงัด

“อ้าว..เอาให้อยู่สิ เอาใจให้ได้ จะพุทโธ พุทโธ เอาให้ได้สิ”

มันก็ไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร?

ไม่ได้เพราะเราทำแต่งงานภายนอก เราใช้ความคิด ความคิดเป็นผีนะ ตัวจิตเป็นผู้ทุกข์ เป็นเจ้าของสิทธิเห็นใหม่ เขาจะเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิ์นะ ผู้มีสิทธิ์ไม่ใช่สิทธิ์ ผีมันจะไปใช้สิทธิ์แทน เวลาเราประพุดิปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา มันใช้แต่ความคิด ความคิด นั่นมันผีนะ ผีทั้งนั้น ผีคืออารมณ์ความรู้สึก ผีคือความนึกคิด แต่ถ้าเรา พุทโธ พุทโธ มันก็เป็นผี ผีเพราะมันเกิดจากจิต ถ้ามันนึกพุทโธจนมันสงบเข้ามา มันสงบอย่างไร?

ถ้ามันไม่สงบเข้ามา เจ้าของสิทธิ์ไม่ได้ใช้สิทธิ์ สิทธินั้นผิดกฎหมายหมด ทูจริตทั้งนั้น แล้วในการประพุดิปฏิบัติของเราทำไม ไม่มีสติ ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อต้องพิสูจน์สิ เราได้พิสูจน์กันบ้างหรือยัง เราได้พิสูจน์การกระทำของเราหรือเปล่า?

“แล้วเราไปทำ ก็ได้ปฏิบัติแล้ว”

นี่ไง ไปอยู่กับเรา ๒ ปี ไปอยู่ ๒ ปี “ทำอะไรต่อละ แล้วทำอะไรต่อ”

จะทำอย่างไรต่อกี้อแล้วแต่เพราะอะไร? เพราะเราไปสมบุกสมบันมาเห็นใหม่ พอถึงที่สุดนะ..เวลาออกจากเรามาแล้วมาลี้ในห้องน้ำ พอลี้ในห้องน้ำเห็นใหม่ ท่านถึงเป็นอัมพฤกษ์ไปซีกหนึ่ง เราเตรียมพร้อมไว้เพื่อจะเอาแม่นะ แต่เมื่อ..ในเมื่อมันเป็นเวรเป็นกรรม เป็นผลของวิญญะ วิญญะมันมีกรรมมาตัดรอน เวลากรรมเห็นใหม่ เราไม่ได้เกิดมาคนเดียว เราเกิดมาในครอบครัว แม่เลี้ยงลูกมา ๑๓ คน แม่มีญาติ มีพี่ มีน้อง ในสังคมมีสังคม เขาก็ดึงกันไป กรรมของใครก็ถูกกันไปก็โลกกันไป

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเห็นใหม่ กรรมของใครก็กรรมของเขา กรรมของเรานั้นก็มีไซ้ใหม่ ถ้ากรรมของเรามี เวลากรรมของเรามี เราขึ้นของเราได้เห็นใหม่ เขาก็เสียดสี การเสียดสีโลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ ธรรมะเก่าแก่มิด้ดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“เวลาใครมันโดนธรรมะ โคนโลกธรรมมันเสียดสีนะ อย่าให้คิดถึงใคร ให้คิดถึงเรา เราองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โคนเสียดสีมากกว่าทุกๆ คน”

เพราะเวลาการเผยแผ่ธรรมขึ้นมา ลัทธิศาสนาต่างๆ เขามีอยู่เต็มโลกอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงออกไป มันต้องมีคนคัดค้านแน่นอนอยู่แล้ว แรงเสียดสีมหาศาลจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์มีเดชทุกอย่าง ถ้าไม่มีฤทธิ์มีเดชทำไมตั้งพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นเอตทัคคะได้ นี่ไงการตั้งเป็นเอตทัคคะเพราะอะไร?

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องมีวุฒิภาวะที่สูงกว่าถึงตั้งเขาขึ้นมาได้ ฉะนั้นสิ่งที่ด้วยฤทธิ์ด้วยเดชทำได้ทั้งนั้น ทำสิ่งใดๆ ก็ได้แต่ท่านไม่ทำ ท่านไม่เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปล่อยให้พวกเขาก็ออกมาค่าแล้วค่าเล่า พวกเราทนได้ใหม่ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทนได้ล่ะ ท่านทนได้เพราะอะไร?

เพราะท่านไม่มองความขี้ครอกของเขา ท่านมองความรู้สึของคน ท่านมองหัวใจของคน ถ้าหัวใจของเขามีทิวภูมิมานะ หัวใจของเขาไม่รู้ที่สูงที่ต่ำ มันเทียบออกไป มันก็ไม่มี ความหมายหรือ มันต้องรอกาลเวลาไซ้ใหม่ ถ้ากาลเวลาของเขาเห็นใหม่ ถ้าเขาเปิดหัวใจของเขา มันก็เป็นประโยชน์กับเขา ถ้าเขาไม่เปิดหัวใจของเขา มันก็ไม่ได้ประโยชน์ของเขา มันก็เป็นกรรมของสัตว์

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาเห็นใหม่ จะรู้สัตว์ขันธ์ สัตว์ จะรู้สัตว์ไปรู้ที่ไหน รู้ที่ไหน จะไปอุ้มที่ไหน นี่ไงเวลาเข้าขึ้นมาจะเล็งญาณ เล็ง ญาณว่า “จิตของใครสมควรจะรับรู้ได้ สมควร คือ รู้เปิดใจของเขา แล้วใจเราเปิดใหม่ ใจเรามีแต่ทวิภูมิมานะ ใจเราจะมีความอวดรู้ อวดรู้แล้วรู้จริงหรือเปล่า?

อวดรู้ให้มันเป็นเหยื่อไง อวดรู้แล้วซื่อๆ ด้วย ยิ่งเป็นเหยื่อสองชั้นสามชั้น ใจ นิ่มๆ เลย เชื่อดแล้วเชื่อดอีก

แต่ถ้าเราจะเอาตัวรอด ความเชื่อความศรัทธาเราต้องมีปัญญาของเรา ถ้าเรามี ปัญญาของเรา เราใช้ปัญญานี้กลั่นกรองจริงหรือไม่จริง กาลามสูตรเห็นใหม่ ไม่ใช่เชื่อ ไม่ใช่ให้เชื่อนะ เราอยู่กับครูบาอาจารย์ท่านบอกพระฝรั่งนี่แปลก จิตสงบขนาดไหนเขาก็ไม่ เชื่อของเขา เขาปล่อยให้เสื่อมนะ แล้วเขาก็ทำใหม่..ปล่อยให้เสื่อมแล้วทำใหม่ เพราะเขา ไม่เชื่อ ใจ พวกฝรั่งเขาไม่ค่อยเชื่อนะ แล้วเขาต้องพิสูจน์ๆ การพิสูจน์นั้นเห็นใหม่ พิสูจน์ แล้วพิสูจน์เล่า

ฉะนั้นพระฝรั่ง..เราไปตื่นเห็นใหม่ เวลาพระไทยมา..ฮุย! ไม่สนใจเลย พระฝรั่ง มา โอ้โฮ! น่าสนใจมาก เราไปตื่นกันเอง ใจ แต่ดูเรื่องของจิตติ ในเมื่อคนนี้นะมันมีความ สงสัย มันมีขะในหัวใจมาก การทำให้สะอาดมันยากกว่าพวกเรา พวกเราถ้าใจมัน สะอาดอย่างไร เราต้องแก้ไขของเราเห็นใหม่

ฉะนั้นเวลาปฏิบัตินะซื่อๆ อย่างนี้ไม่ได้หรอก แล้วซื่อๆ ด้วย แล้วในวงปฏิบัติมัน ก็เล่ห์เหลี่ยมทั้งนั้น มันจริงหรือไม่จริง? จริงกับจริงมันต้องเข้ากันสิ อริยสัจมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีสองมีสามที่ไหน มันมีทางลัด ทางตรง ทางอ้อม ทางโค้งมาจากไหนอีกล่ะ!

แต่ถ้าเป็นความจริงจะลัดจะตรงอย่างไรก็ได้แล้วแต่ มันก็พิสูจน์ได้

ถ้าเรามีถนนสายหนึ่ง..เราไปถึงจุดหมายปลายทางอันหนึ่ง แล้วเขาบอก “จะรถ สายไหนก็ได้แต่ไปถึงจุดหมายปลายทางนั้นได้ มันก็น่าสนใจเพราะเขามาถึงได้”

แล้วนี่มาถึงจริงหรือเปล่า! ในการประพฤติปฏิบัตินะเปรียบเหมือนการที่เราฝึก เด็กเห็นใหม่ เราฝึกเด็ก..ลูกๆ เรา เราก็อยากให้ทำงานเป็นทั้งนั้น หัดให้มันทอไข เวลา มันจะทอไข มันทอที่ไหนล่ะ เวลาทอไขมันเอาอะไรไปทอ แต่พวกเราเห็นใหม่

เราจะทอดไข่ เรามีกระทะ เรามีไข่ เรามีต่างๆ เราทอดไข่ได้ทั้งนั้น แล้วเวลาเอามาฝึกเห็นใหม่ เวลาเขาจะทอดไข่ เวลาเขาตอกไข่ ถ้าไข่มันตกลี้นิดละ ถ้าตอกไข่ไปในกระทะแล้วเขาทอดไม่เป็นแล้วมันไหม้ล่ะ การทอดไข่ต่างๆ เห็นใหม่ มันมีของมัน

ทำความเข้าใจของใจนะ ถ้าใจมันสงบเข้ามา ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มันจะมีพลังของมัน มันจะมีพลังตามความเป็นจริงเลย ตามข้อเท็จจริงเลย ถ้าจิตเกิดสงบขึ้นมา จิตมีกำลัง ถ้าจิตมีกำลัง..ทำไมจิตมีกำลังแล้วทำไมไม่มีสติ ทำไมถึงไม่รับรู้สิ่งว่าผิดหรือไม่ผิดเลย

ถ้าจิตมีกำลังของมันจะรู้เลยว่า “เพราะเราปฏิบัติมา กว่าจิตสงบได้ มันต้องมีปัญหาของมันตลอด” พอจิตมันสงบขึ้นมา เพราะการสงบอย่างนี้เราตอกไข่ตกลี้นิด เราตอกไข่ไม่ลงกระทะสักทีหนึ่ง ถ้าวันไหนเราตอกไข่ลงกระทะเห็นใหม่ เราจะเห็นความแตกต่าง โอ๊ะ! พอไข่ลงกระทะขึ้นไป ปกติมันมีน้ำมันเห็นใหม่ โอ้โฮ! มันมีปฏิกิริยาของมัน เราจะได้กินไข่ จิตถ้ามันสงบของมันขึ้นมาเห็นใหม่ มันจะมีปฏิกิริยาของมัน มันมีกำลังว่า ทำไมเราผู้ที่ปฏิบัติ..ครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ ถ้าใครจิตสงบหรือใครภาวนาเป็น พอผลวะนั้นนะ ครูบาอาจารย์จะดีใจมาก ดีใจมาก ดีใจมาก

คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ธรรมจักรเห็นใหม่ พระอัญญาโกณฑัญญะ

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา”

ไอ้คำพูดนี้มันเกิดมาจากใจ พอเกิดขึ้นมาจากใจพอพูดขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดีใจมาก **“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”** คำว่า “รู้แล้วหนอ” กว่าที่จะรู้ได้มันยากขนาดไหน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพาศปฏิบัติมา พอรู้ขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดีใจมากเพราะอะไร? เพราะมันมีพยาน

“แล้วเวลาเราพูดนะ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เกิดดับ เกิดดับ”

เกิดดับก็ปิดไฟติ เปิดมันก็ติด ปิดมันก็ดับ ก็เปิดไฟ เกิดดับ เกิดดับ ก็เปิดปิด เปิดปิด มันเป็นไฟเว้ย มันไม่มีชีวิต มันไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มันไม่มีมารยาสาไทย แต่ใจคนมันมี

เล่าให้เลี่ยม มีมารยาสาไทย การเกิดดับ เกิดดับที่ฝึกได้ เกิดดับที่เจ้าของจิตก็ได้ การเกิดดับ มันมีตั้งก็ขึ้นก็ตอน นี่ไง เพราะถ้าเราไปเชื่อกันเองไง เราถึงบอกว่า

“เวลาออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมาด้วยความซื่อๆไปกับเขา พอไปกับเขาขึ้นมา เวลา มาอยู่กับเรา เราให้เอาจริงเอาจังขึ้นมา เอาจริงเอาจังเนี่ย เราให้เอาจริงเอาจังโดยที่เรา อะลุ่มอล่วย คำว่า “เอาจริงเอาจังของเราเนะ” คือ ให้ท่านปฏิบัติให้เต็มที่ของท่าน ไม่ต้อง ไปทำงาน ไม่ต้องทำอะไรเลย”

งานอาบเหงื่อต่างน้ำใครก็ทำแทนกันได้ งานสร้างสติสร้างปัญญาในใจใครจะ สร้างให้ แม้แต่แม่ของเรา เราก้ทำให้ไม่ได้ แม้แต่ใครเราก้ทำให้ไม่ได้ การเอาจริงเอาจัง ของเรา คือ ต้องเปิดโอกาสให้เขา การให้เขาได้กระทำของเขาโดยตามข้อเท็จจริงของเขา ให้เขาฝึกหัดในการทอดใจของเขาให้ได้ ถ้าเขาทอดใจของเขาขึ้นมาได้ มันก็จะเป็น ประโยชน์เห็นไหม เขาทำกินได้

เหมือนเราไปช่วยคนเห็นไหม เราจะเอาอาหารไปให้เขา กับฝึกให้เขาทำมาหากิน มันต่างกันอย่างไร?

นี่ก็เหมือนกัน การจะเอาจริงเอาจังมันต้องเอาจริงเอาจังขึ้นมา ถ้าเอาจริงเอาจัง ขึ้นมามันก็ได้ความจริงขึ้นมา ถ้ามันได้ความจริงขึ้นมาเห็นไหม นี่ความจริง ถ้ามันเกิด เป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา มันจะย้อนเข้าไปสู่ใจของตัวเอง ถ้าย้อนเข้าไปสู่ใจของตัวเอง นี่อริยสัจ ๔

“ที่ว่าสติปัญฐาน ๔ สติปัญฐาน ๔”

ไอ้สติปัญฐาน ๔ สติปัญฐาน ๔ ที่คุยโกหกทั้งนั้น! มันเป็นสติปัญฐาน ๔ ของผี! ของความรู้สึกลึกลับมันไม่เป็นสติปัญฐาน ๔ ตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ตามความเป็นจริง ถ้ามันเป็นไปตามความเป็นจริงนะ เวลาจิตมันเห็นนะ มันทำให้หัวใจ ห้วน! หวแก็ไหน หัวใจมันจะสันสะเทือนเลยเพราะอะไร?

เพราะมันจะชำระกิเลสของมัน สติปัญฐาน ๔ ที่โม่ๆ กันอยู่ ผีทั้งนั้น มันไม่เป็น ความจริง!

ถ้ามันเป็นความจริง คนที่ทำความเป็นจริงนั้น จะทำทุจริตสิ่งใดไม่ได้ ไม่ทำทุจริต เพราะสิ่งใด ไม่ทำทุจริตเพราะเหมือนเราเป็นคนไข้เห็นไหม คุณติ แม่ตายเพราะอะไร?

เพราะติดเชื่อใจ เรากลัวติดเชื่อกันมากนะ พอจิตเราดีขึ้นมานี้เราจะรักษา เราจะดูแล เราจะดูแลจิตของเรา ที่มันไม่ทำทุจริตเพราะอะไร?

เพราะสิ่งที่ทำไปแล้วมันทำให้สมาธิเรา ทำให้ความเพียรของเรา ทำให้ความมุ่งมั่นของเรามันหวั่นไหว ทำให้ความมุ่งมั่นของเรา สัจจะของเรา มันจะไม่ได้ประโยชน์ ตามความเป็นจริง เราจะเอาไหม เวลานั้นปฏิบัติเราเห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านสอนประจำ ให้อุบายคิดปากคิดท้องนี้รุคงค์ไม่เป็นหรือ กไปไหนก็ต้องเอาเสบียงมันไปด้วย แต่ถ้าไ้พระป่าเนี่ยนะ มันอยู่ที่ไหนมีกินไม่มีกิน มันสมบุกสมบันของมันมานะ ให้อุบายนี้รุคงค์ได้

ให้อุบายคิดปากคิดท้องแล้วบอกเป็นพระรุคงค์ มันทุเรศ!

ความจริง โช้! ให้อุบายของกินนะ ให้อุบายของปัจจัยเครื่องอาศัยมันของไร้ค่า เพราะหัวใจมีค่ากว่า สติปัญญามีค่ากว่า ฉะนั้นถ้าสติปัญญามันมีค่ากว่า ให้อุบายนั้นมันไร้ค่า ให้อุบายว่า “ไร้ค่า” วัดไหนปรนเปรอเลี้ยงกันแบบหมู ไม่มีกรรมฐานหรือ ให้อุบายนั้นมันคอกหมู มันฟาร์มหมู

แต่ถ้าวัดไหนอึดคัดขาดแคลน แต่หัวใจของเขาสว่างโพล่ง เขามีความจริงจังของเขาเห็นไหม อันนี้ถึงเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงเห็นไหม ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติมาด้วยความจริง ฉะนั้นสิ่งที่ว่าเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยเราไม่ต้องทำ ไม่ต้องทำ งานของเราในทางสมาธิ ในทางนั่งสมาธิ เคนจงกรม นั่งานของนักรบ ให้อุบายอย่างนั้นมันงานของบริษัท ๔ เขาเห็นไหมผู้ที่เป็นคฤหัสถ์เขาหวังบุญกุศลของเขา เขาทำของเขา

เราอยู่กับหลวงตานะ หลวงตาท่านป้องกันลูกศิษย์เต็มที่ แล้วท่านพูดกับพระองค์ “อะไรๆผมก็ทำให้ได้หมด เว้นไว้อย่างเดียวศรัทธาของชาวบ้าน เพราะมันเป็นสิทธิของเขา เราไม่สามารถห้ามเขาได้ ฉะนั้นให้พระมีสติแล้วหลบหลีกกันเอาเอง”

แต่ถ้าอย่างอื่นเข้ามานะ ในการที่เข้ามาคลุกคลีต่างๆ ท่านไล่ออกหมด ยิ่งพระคุยกับโยมนะ..เสร็จทันที เวลาพระไปอยู่กับท่านนะ ห้ามถื่นนะ ห้ามถื่น แล้วห้ามสนิทคุ้นเคยกับใครทั้งถื่น การสนิทคุ้นเคยกับเขานั้น มันเป็นโทษทั้งถื่น งานของเราต้องรักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเราเห็นใหม่ นี่ความจริงมันอยู่ที่นี้ ถ้าความเป็นจริงอยู่ที่นี้เห็นใหม่ พอจิตมันสงบขึ้นมาแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

แล้วเราฟังเทศน์มาเยอะ ไข่เห็นจริงดูไม่เคยได้ยิน! ภูได้ยินแต่ต่อแหล! ภูได้ยินแต่ของโกหก! แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ เวลามันพิจารณาของมัน มันพิจารณาโดยความเป็นจริงขึ้นมา คนไม่รู้พูดไม่ได้ คนไม่รู้ไม่เห็นพูดไม่ได้หรอก แต่พูดธรรมะดินะ สุดๆ เลย ธรรมะพระพุทธรเจ้า

“แหม..ธรรมะองค์นั้นก็เทศน์ดี องค์กรนี้ก็เทศน์ดี”

ทำไมจะเทศน์ไม่ดี ธรรมะพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ เห็นใหม่ นี่เรื่องโลกโลกหมายถึงว่า เราศึกษาธรรมสุดมยปัญญา การศึกษามันเป็นสุดมยปัญญา การศึกษานะ ถ้าการศึกษาเราศึกษาอะไร?

“ศึกษาธรรมะของพระพุทธรเจ้าเขียวนะ พระพุทธรเจ้าตรัสรู้ธรรมนะ พระพุทธรเจ้าเป็นศาสดานะ พระพุทธรเจ้าพ้นกิเลสไปแล้ว แล้วเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธรเจ้านี้สุดยอดเลย แล้วผิตรงไหน?”

มันเป็นสุดมยปัญญา! มันเป็นการศึกษาแนวทาง ถ้ามันศึกษาไปแล้ว แล้วมันปฏิบัติเป็นอย่างไร?

คูสิ ทอดไข่ได้หรือเปล่า จะตอกไข่ตอกดินนะ ไข่ใหม่ๆ ก็เอามากินกันสิ

“ไม่ได้หรอก”

ฉะนั้นเวลาทำจริงขึ้นมา ปริยัติมันต้องมีปฏิบัติ ในการปฏิบัติถ้ามันเป็นความจริงนะ พูดไม่ผิตรงออก พูดคำไหนคำนั้น อริยสัจมีหนึ่งเดียว หลวงตาพูดไม่มีผิตรงเลย แต่คนอื่นฟังผิตรง มันฟังไม่ผิตรงก็มีนะแต่หัวใจมันดำ มันเอาไปบิดเบือน

เพราะเรารู้ไม่ได้ใช่ไหม เราจะปีนบันไดฟังกี่ปีนไม่ถึงเว้ย เพราะกรรมะมันสูงเกินไป “กุติงกรรมะลงมาเลยนะ ดิงกรรมะหลวงตาลงมาเลยนะ มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้น”

คนเป็นเขามีนะ เขาขำ เขาหัวเราะเยาะด้วย แต่คนจริงเขามีนะ สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์เหมือนกัน เห็นไหม สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา ถ้าจิตมันสงบแล้วมันกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมโดยตามความเป็นจริง อันนี้เห็นไหม มันไม่ใช่ชื่อนะ ความสัตย์ ความสัตย์ หมายถึงว่า เราตั้งสัจจะว่าจะนั่งสมาธิก็โหมง เราตั้งสัจจะว่า เราจะอดอาหารเท่าไร เราจะภาวนาเท่าไร นี่คือสัจจะ แล้วถ้าข้อสัจจะ ใครมีสัจจะ หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาจิตท่านทอดถอนนะ ท่านบอกว่า “เดชะ เดชะ มันไม่ทิ้ง มันสู้ตลอด มันเดชะ”

ถ้าใครมีสัจจะเห็นไหม สัจจะตัวนี้มันจะทำให้เราเข้มแข็ง พอสัจจะทำให้เข้มแข็งแล้ว มันจะล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน มันก็มีความพยายามของมัน ถ้ามีความพยายามมันแก้ไขของมันไปเรื่อยเห็นไหม มันแก้ไขมันพลิกแพลงของมันไปเรื่อย ทำสมาธิได้สมาธิเป็นอนิจจัง มันเจริญแล้วก็เสื่อม ยังมีปัญญาขึ้นมาเนีย ปัญญา..เราใช้ปัญญาเป็นหรือไม่เป็น ถ้าใช้ปัญญาเป็นมันเป็นโลกุตตรปัญญา แล้วถ้าโลกุตตรปัญญา..ภวานามยปัญญาเป็นอย่างไร? ปัญญาเป็นอย่างไร?

“โธนี่..ปัญญานี้ยิ่งกว่าคอมพิวเตอร์นะ โธจำได้หมดเลย พระพุทธเจ้าว่าอย่างนั้นว่าอย่างนั้น ว่าอย่างนั้น”

เขาเอาไว้สอนเด็ก เขาเอาไว้สอนคนที่ยังเสียดายวิญญูะ เขาเอาไว้สอนคนที่มันเป็นศีลธรรม-จริยธรรมให้สังกรรมเย็นเป็นสุข ให้สังกรรมมีการเสียดต่อกัน

กรรมะเป็นศีลธรรม-จริยธรรม ไม่ใช่กรรม! ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่กรรม!

ประเพณีวัฒนธรรมนี้เอาไว้เพื่อให้สังกรรมเย็นเป็นสุข เพื่อให้เราเกื้อกูลต่อกัน การเกื้อกูลต่อกันนี้เป็นธรรมของโลก ไม่ใช่กรรมความจริง ถ้ากรรมความเป็นจริงนะ นี่กรรมต่อโลกเห็นไหม เพราะโลกกับกรรมไม่เหมือนกัน โลกกับกรรมอยู่ด้วยกัน แต่

ไม่ใช่อันเดียวกัน คนเกิดมาเห็นไหม เกิดมามีหัวใจที่ไม่เหมือนกัน มันไม่เหมือนกัน มันไม่เหมือนกันเพราะอะไร?

เพราะพันธุกรรมทางจิต จิตมันตัดแต่งพันธุกรรมของมันแตกต่างกันมา ถ้าจิตของมันแต่งพันธุกรรมมาคืออะไร มันก็คือของมันคงที่แล้วดี ๆ ขึ้นไป แต่พันธุกรรมทางชั่ว มันจะชั่ว ๆ ๆ ๆ ๆ ต่อไป นี่มันอยู่ที่พันธุกรรมของมันเห็นไหม มันถึงไม่เหมือนกัน พอไม่เหมือนกันเวลาปฏิบัติแล้ว ปฏิบัติเป็นพิธีนะ เขาจะจัดเป็นคอร์สนะ ๗ วันแล้วเอากระดาษไปคนละใบ ที่บ้านเรานะกระดาษรอบบ้านเลย ไปปฏิบัติมาเยอะ ได้ใบประกาศมามาก แขวนรอบบ้านเลย เอากระดาษมา ไปปฏิบัติที่วัดได้กระดาษมาคนละใบ

แต่เราปฏิบัติที่บ้าน เราทำความสงบของใจ เราจะได้ชื่อเท็จจริง จิตถ้ามันสงบมันจะสงบของมัน ถ้ามันออกฐู้งของมันเห็นไหม เราจะอธิบายให้เห็นว่า

“ความเชื่อของโลกมันเป็นประโยชน์นะ ถ้าคนเราเชื่อศรัทธาสุจริตมันดีทั้งนั้นแหละ แต่ปัญญา ปัญญาที่เราจะประพฤติปฏิบัติ โลกกับกรรมไง พอมันอยู่ในธรรม..ความเชื่อ นะ กิเลสมันกระที่บตายนะ เพราะถ้าเป็นความเชื่อใจใหม่ ไหว้พระสวดมนต์ก็สวดแล้ว ปฏิบัติก็ปฏิบัติแล้ว ภาวนาก็ภาวนาแล้ว ใช้ปัญญาก็ใช้ปัญญาแล้ว ไม่เป็นพระอรหันต์ซักที ทำทุกอย่างครบหมดเลย แล้วไม่เป็นพระอรหันต์สักที เพราะอะไร?”

เพราะความเถรตรง ความเชื่อ การกระทำ ไม่มีสติปัญญา การมีสติปัญญานะ เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมอย่างไร?

คนจะทำงานนะ เราทำงานเราเคยเหนื่อยล้าไหม? ทุกคนเหนื่อยล้าทุกคน จิตเวลาออกทำงาน จิตมันได้ทำงาน แล้วจิตมันเหนื่อยล้าไหม? มันเหนื่อยล้าทั้งนั้น การกระทำสมาธิทำอย่างไร?

คนทำมาแล้วนะเขาค่อยแล้วเขารู้หมดละ ยิ่งปัญญามันเดินอย่างไรนะ โอ้โฮ ชัดเจนมาก เพราะเวลาปัญญามันเดินมันเข้าสู่อริยมรรค เข้าสู่สัจจะความจริง แล้วมรรคญาณมันรวมตัว เวลาธรรมจักรมันหมุน..มันหมุนอย่างไร? เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าจักรนะมันหมุนตัว ๆ ตัวอย่างไร?

“อ้อ ตัว ๆ ก็พัดลมไง หมุนเป็นพัดลมเลย”

เราเทียบไปหมดละ คนไม่เป็นก็คือไม่เป็น ถ้าคนไม่เป็นพูดอะไรก็ไม่เป็น พูดอะไรแล้วมันเทียบผิดหมด แต่คนเป็นนะ พูดจื้มันก็เป็นทอง คนมันไม่เป็นนะบอกทองก็เป็นจื้ เพราะมันใช้แตกต่างกัน มันใช้ไม่ถูกต้อง ใช้ไม่ถูกต้องตามจังหวะและโอกาสของมัน มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด เวลาเรามรรคหยาบๆ อย่างเช่น เช่นเราเป็นปลุกชนเห็นใหม่ การดำรงชีวิตเรา

“โอ๊ย เรามีมรรคครบนะ สัมมาสมาธิ สัมมาอาชีวะ งานชอบ เพียรชอบ ทุกอย่างชอบหมดเลย”

ชอบนี้ชอบเลี้ยงปาก ชอบเลี้ยงปากไม่ใช่ชอบเลี้ยงใจ มรรคไม่ได้เป็นอย่างนี้ อย่างนี้เขาเรียกว่ามราวาสธรรม มันไม่เป็นอริยสัจเลย ถ้าเป็นอริยสัจนะ จิตมันต้องสงบ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ เราก็ก่เถียงกันไป “ทุกอย่างดีหมดแล้ว” มีคนมาหาเราเยอะมาก “โอ๊ย เป็นคนดีสุดยอดเลย” บอกนั่นเป็นสมบัติสาธารณะ

อย่างเช่น แม่ตายไปแล้ว หาเงินหาทองไว้เท่าไร แบ่งไว้ให้ลูกหลาน แต่จะคิดเอาไปก็คือคุณงามความดี คุณงามความดีของแม่เท่านั้นที่แม่จะเอาไป แล้วคุณงามความดีของแม่มีมาก เพราะแม่เลี้ยงลูกมา ๑๓ คน ลูกแต่ละคนสร้างประโยชน์กับสังคมมากน้อยแล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล ฉะนั้นสิ่งที่ทำไว้แล้ว มันเป็นสมบัติสาธารณะ เราบอกเลยว่า

“ของโยมไม่มีเลย ตายไป..แม่แต่เขาจะเอาเหรียญใส่ เขายังไม่ให้ใส่เลย ตายไปไม่ได้เอาไปหรอก”

ขณะที่คุณสมบัติ..จิตออกจากร่างเรานั้นนะ จบแล้ว ขณะที่จิตออกจากร่าง จิตเสวยภพแล้ว จิตนี้ไม่มีเวณวรรค จิตนี้ไปแล้ว สิ่งที่ทำกันอยู่นี้ ศาสนานี้ วัฒนธรรม ประเพณีนี้ เขาทำไว้เพื่อ! เพื่อประโยชน์กับสังคม คนเป็นเท่านั้นได้ฟังเทศน์อย่างนี้ คนตายได้ฟังไหม?

คนตายเห็นไหม ขนาดคนตายเราก็ก่พยายามกันเต็มที่แล้ว แต่ด้วยความซื่อด้วยความทัญญู ด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ เขาก็ใช้ชีวิตของเขา พฤติกรรมที่เข้ามาเห็นใหม่ จน

เจ็บไข้ได้ป่วยแล้วเราทำอย่างไรละ เราก็พยายามของเราอยู่ แต่ใครพยายามอย่างไรก็แล้วแต่ เพราะเรารู้แล้วว่า

“การประพฤติปฏิบัตินี้มันแสนยาก แสนยากขนาดไหน ถ้าเรามีโอกาสเราก็ต้องทำตามหน้าที่เพราะแม่ของเรา แม่เป็นพระอรหันต์ของลูก ลูกทุกคนเห็นไหม พ่อแม่ของเรานี้เป็นพระอรหันต์เพราะพ่อแม่ให้ชีวิตเรามา แล้วให้ชีวิตเรามา สิ่งนี้มันมีคุณค่า พ่อแม่จะผิดจะลูกนั้นไม่เกี่ยว แต่ท่านก็คือพ่อแม่เรา เราตัดขาดกันไม่ได้หรอก มันตัดขาดกันไม่ได้ เพราะว่ามันมีเวรมีกรรมกันต่อมา”

แต่เวลาท่านสิ้นไปแล้ว ขาดแล้ว จบ พอจบแล้วเห็นไหม สิ่งที่ยังจะทำอย่างไรต่อไป?

การกระทำ เราทำบุญกุศลกันก็เพื่อบุญกุศลเห็นไหม เวลาท่านอยู่เราก็ดูแลแล้ว เวลาทำกุศลอุทิศส่วนกุศลไปให้ การอุทิศได้ไหม?

ได้! ถ้าเขาพร้อมที่จะรับ แต่ถ้าผู้ส่งสูงกว่าละ เขาไม่รับหรอก เขามีดีกว่านี้อีก มีดีเพราะอะไร?

มีดีเพราะท่านทำดีของท่านไว้ ท่านชื่อสัตย์สุจริต ท่านทำคุณงามความดีในชีวิตของท่านมาทั้งชีวิต ฉะนั้นนี่เป็นเรื่องของโลก เราเสียดายแต่เรื่องกรรมเท่านั้น ถ้าเรื่องของกรรมนะ คุณ จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดไม่มีต้น ไม่มีปลาย แต่ถ้าจิตนี้มันได้ชำระของมันเห็นไหม อย่างน้อยวิญญูมันจะคงที่ คงที่เพราะ ๑ ชาติเท่านั้น แล้วมันจะเหลือ ๓ ชาติแล้วมันจะไม่เหลือเลยเพราะอยู่ปกติของมันคือพรหม แล้วมันจะสิ้นสุดของมันเลย อันนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าวาสนามันต้องมีคุณธรรมของมัน เห็นไหม เวลาจิตสงบเข้ามาสงบอย่างไร? ในการประพฤติปฏิบัติกันอยู่ปัจจุบันนี้จิตสงบอย่างไร?

“จิตทำไมต้องสงบ จิตอย่างนี้มันก็พิจารณาได้”

ก็ว่ามันพิจารณาไง! มันที่ความคิด จิตมันไม่สงบ พิจารณาแล้วเขาเรียกว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” มันมีปัญญาอบรมสมาธิ กับ สมาธิอบรมปัญญา ในการประพฤติปฏิบัติ ปัญญาอบรมสมาธินี้มาในทางพระสารีบุตร เพราะพระสารีบุตรนี้เป็นปัญญาวิมุตติ พระโมคคัลลานะนี้เป็นเจโตวิมุตติ ถ้าเป็นเจโตวิมุตติเห็นไหม ต้องทำสมาธิขึ้นมา พอสมาธิ

ขึ้นมาแล้วมันพิจารณาของมันไป ถ้าพิจารณาไปมันจะมีขั้นมีตอนของมัน ถ้ามันมีขั้นมีตอนมีทางลัดนี้เราจะขัดแย้งกับพระโมคคัลลานะเลย พระโมคคัลลานะ..ท่านพระโมคคัลลานะจนมาถึงปัจจุบันนี้..จนพระศรีอริยเมตไตรย..จนอนาคตวงศ์ขนาดไหน มันก็เป็นอริยสัจอันนี้! อริยสัจมีหนึ่งเดียว! มีหนึ่งเดียว! มีหนึ่งเดียว!

ฉะนั้นถ้าจิตไม่สงบนะ มันเป็นแค่ปัญญาอบรมสมาธิ หมายถึงว่า เวลาฝึมันคิด ฝึมันทำเห็นใหม่ พอปัญญามันทำ ฝึมันอาย พอฝึมันอาย ความคิดมันอาย มันก็หายไป พอหายไปเพราะมันมีสติปัญญาคิดมันเป็น “สติปัญฐาน ๔ สติปัญฐาน ๔” มันก็เลยกลายเป็นฝึหายไป ก็เลยฝึหลงป่าช้าอีก แต่ถ้ามีสตินะ พอฝึมันหายไปใจใหม่ พอฝึหายก็เหลือจิตใจใหม่ นี่ไง ปัญญาอบรมสมาธิ พอฝึมันหายไป ใจฝึมันหายไปแล้วคนไหน ฝึหลอกมันอยู่ไหน? ใจคน ใจคนฝึหลอกมันก็ขึ้นชื่อป้ออยู่ที่นี่ เพราะอะไร?

เพราะมันเป็นมิจฉา แต่ถ้ามันมีปัญญาอบรมสมาธิ มันมีสติปัญญาของมันเห็นใหม่ แล้วฝึมันหายไป เอ้อ! ใจคนฝึหลอก ใจคนฝึหลอกเพราะฝึมันหายไป ใจคนนะฝึ พอใจคนนะใจใหม่ จิตมันก็เป็นสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิเนี่ยพอสัมมาสมาธิบ่อยครั้งเข้า เวลามันออกใช้ปัญญาขึ้นมา คนนะถ้าเขาภาวนาเป็น ตรงนี้เขาชี้ได้ชัดเจนมากเลยว่า โลกียปัญญา กับ โลกุตตรปัญญา

“ถ้าโลกียปัญญาเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นร้อยแปด เห็นทั้งปวงทั้งชาติ เห็นจนไม่อยากจะเห็น”

เห็นโกหก! ถ้าเห็นจริงนะ..พอจิตสงบมันเห็นจริง มันสะท้อนหัวใจ ถ้ามันสะท้อนหัวใจเห็นใหม่ นั่น! สติปัญฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ฉะนั้นสติปัญฐาน ๔ ที่ทำกันอยู่นี้ สติปัญฐาน ๔ หลอกๆ

สติปัญฐาน ๔ จริงๆ มันเกิดบนหัวใจ มันเกิดโดยการกระทำ มันเกิดจากสัจจะความจริง ถ้าสัจจะความจริงนะ พอพิจารณาเข้าไปเห็นใหม่ คุณสิ มันพิจารณาอะไร เมื่อจิตมันสงบมันเห็นกาย เห็นจิต เห็นธรรม เห็นจิตกับเห็นธรรมมันเห็นความคิด ธรรมารมณั ธรรมารมณั อารมณัความรู้สึกเป็นความคิด อารมณัคืออารมณัชั่วคือธรรมารมณั ธรรมารมณัเพราะอะไร?

ธรรมารมณฺ์เพราะจิตมันสงบแล้วจิตมันจับต้องได้ แต่ถ้าไม่มีสติ จิตมันจับต้องไม่ได้ มันเป็นมารหมดใจ มันกระที่บตายห่าเลย มันกระที่บหัวใจเพราะไม่มีสติจับต้องมัน แต่ถ้ามันมีสติ มันมีสมาธิไซ่ใหม่ พอมันจับต้องได้ พอมันจับต้องได้เป็นธรรมารมณฺ์ ธรรมารมณฺ์เพราะอะไร?

เพราะมันเป็นสติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมารมณฺ์มันเป็นธรรมแล้ว มันเป็นสัจจะแล้ว มันเป็นอารมณ์สัจจะที่มันจะเข้าสู่ความจริงแล้ว แต่ถ้าจิตใจมันยังไม่มีสัจจะ ไม่มีความจริงอยู่ มันอะไรล่ะ? มันอะไร?

มันก็สติปัญญาไซ่ ไซ่! แต่ถ้ามันสติปัญญาจริงๆ ขึ้นมา มันจับแล้วมันสะเทือนเข้ามา พอสะเทือนใครเป็นคนใช้ปัญญา? นี่ใครเป็นคนใช้ปัญญา?

นี่ไซ่ โลกเขาใช้ปัญญาสมองนะ เวลาภาวนาเขาใช้ปัญญาทางจิต สมองไซ่ไม่ได้! เพราะจิตคือพลังงานพอพลังงานมันอยู่สมอง มันเป็นอดีตไปแล้วเพราะว่าอะไร?

เพราะพลังงานที่มันเคลื่อนจากจิตมาสู่สมอง พอมาสู่สมอง เวลาเราคิดกันเราคิดด้วยสมอง คิดเรื่องต่างๆ คิดด้วยกลัวผิด กลัวพลาดไซ่ เออริยสัจมาตั้งไว้เลยนะ แล้วขีดเส้นบรรทัด กูจะเดินตามนี้ไซ่ พอจบแล้วกูจะเป็นอะไร? ก็เป็นหนอนไซ่!

แต่ถ้าพอมันเป็นปัญญาของจิต พอจิตมันสงบเข้ามา มันเห็นขึ้นมา พอเห็นขึ้นมา ปัญญามันเกิดจากจิต โลกนี้ไม่มี ในโลกนี้ไม่มีสติ สมาธิ ปัญญา ขายให้ใคร ไม่มีร้านค้า ไหนขายศีล สมาธิ ปัญญา ไม่มี! แต่ถ้ามันเกิดขึ้นมาจากใจเห็นใหม่ ..คุณมรรคญาณมันเกิดขึ้นมา ถ้าจิตมันเกิดขึ้นมา มรรคญาณมันเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ มันพิจารณาอย่างไร? มันปล่อยกายอย่างไร?

“มันปล่อยกายนี้ ปล่อยกายเป็นตทั้งคปทานนะ”

แล้วมันปล่อยอย่างไร? แล้วกิเลสมันหดเข้ามาอย่างไร? แล้วจิตมันดีขึ้นอย่างไร?

นี่ไซ่ ทอดไซ่! ทอดไซ่! ทอดไซ่อย่างไรให้มันพอสมควรที่เป็นประโยชน์ ทอดอย่าทอดให้มันใหม่ อย่าทอดให้ไซ่ใหม่ อย่าทอดให้ไซ่เสีย มันมีการกระทำไซ่ ถ้า

ปฏิบัติโลกุตตรปัญญามีการกระทำนะ แล้วงานนี้งานของพระนะ เราบอกเลยนะ “ไป
บวชพระนี่หนีสังคม ไม่สู้ใจไม่ถึง”

บวชพระนั่งเฉยๆ นี้นะ แต่เวลางานมันเกิดขึ้นนะ การทำงานของโยมนะ ใช้พลังงาน
ไม่เท่ากันเลย พลังงานของการกระทำมันรุนแรงกว่าพวกโยมทำอยู่นี้หลายเท่าตัว แล้วถ้า
มันหลายเท่าตัว ทำไมเวลาภาวนาแล้วทำไมเราเหนื่อยล้าละ?

พอมันเหนื่อยล้า พอสมาธิมันเสื่อมมาเห็นใหม่ เราต้องสร้างสมาธิขึ้นมาอีก แล้ว
สร้างสมาธิขึ้นมาแล้วก็ใช้ปัญญาของเราบ่อยครั้งเข้า เวลามันปล่อย มันปล่อยเห็นใหม่
มันปล่อยทีหนึ่งนะ เวลาคนเริ่มภาวนาอย่างนี้ ทุกคน..รสของธรรมนะซึ่งรสทั้งปวง
เวลาใดถ้าจิตมันเริ่มปล่อย สิ่งที่เราไม่เคยรู้เคยเห็นมันมหัศจรรย์มาก มันเป็นเรื่องที่
มหัศจรรย์จนเหนือโลกเหนือสงสาร เหนือทุกๆ อย่างเลย เหนือทุกอย่างเห็นใหม่ เวลา
พิจารณาขนาดนี้แล้วมันปล่อยเป็นตังคปหาน คือ ปล่อยชั่วคราว เวลาเดินออกมา
เหมือนตัวลอยเลยนะ มันเบาขนาดนี้นะ

คูตี เราหาความสุขกัน เราไปเที่ยวไปทุกอย่างปรนเปรอเพื่อให้อุบัติมีความสุขๆ มันมี
ความสุขขนาดไหน?

ความสุขขนาดไหน กับเวลามันพิจารณาของมันแล้วมันปล่อย แล้วมันออกมา
มันลอย มันเบาไปหมด นี่! นี่! อย่างนี้มหัศจรรย์ใหม่ มันมหัศจรรย์ มันมหัศจรรย์แค่นี้
นะ ถ้าคนไม่เป็นมันก็เปลือ พอเปลือเดี๋ยวก็เสื่อม มหัศจรรย์ขนาดไหนก็เสื่อม เสื่อม
ทั้งนั้น! ถ้ามันเป็นตังคปหาน

ถ้าคนภาวนาเป็นนะ สิ่งต่างๆ โลก กับ ธรรม ธรรมมันลึกลับซับซ้อนมหาศาล
แล้วมันค่อยพัฒนาของมันขึ้นไป มันพิจารณาช้า พิจารณาชาก ปล่อยขนาดไหนนะ.. ถ้า
โดยธรรมชาติของคน เพราะเราลงทุนลงแรงมาขนาดนี้ พอปล่อยขึ้นมาก็ให้ค่าเลย
โสดาบัน พอปล่อยอีกทีให้สกิทา พอปล่อยอีกทีให้อนาคา พอปล่อยอีกทีว่ามันสิ้นกิเลส
แล้วนะ แล้วมันก็กลายเป็นนอนอีกอย่างเก่าเพราะมันเสื่อมหมด

พอมันเสื่อมขึ้นมาก็ร้องไห้ เพราะคนที่ปฏิบัติแล้วเบาขนาดนี้ มันเป็นเรื่อง
มหัศจรรย์แล้วมันฝังใจมาก เหมือนเราเคยมีเงินแล้วเราใช้เงินนี้หมดไปแล้ว เราต้อง

กลับไปหาเงินใหม่ โอ้โฮ..เราล้มลุกคลุกคลายเลย แต่ถ้าเรามีเงินแล้วนะ รู้จักกระหมัด กระหม่อม รู้จักประหยัด รู้จักใช้สอยนะ รักษาเงินไว้ จะดีจะชั่วเงินอยู่กับเรา จะดีจะชั่วจิตให้มันคงไว้ จิตให้มันคงไว้ แล้วพิจารณาไปเรื่อยๆ พิจารณาไปเรื่อยๆ

ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์คอยประคองไป เว้นไว้แต่ไม่มีครูบาอาจารย์ หรือ ถ้าครูบาอาจารย์ยังง่า ถ้าครูบาอาจารย์ยังง่านะ ครูบาอาจารย์มันไม่เป็น มัน..เพราะถ้าครูบาอาจารย์ยังง่า มันอยู่ที่เวรกรรมของสัตว์นะ ถ้าครูบาอาจารย์ยังง่าหนึ่ง เพราะถ้าสิ่งนี้ตอบไม่ได้ แล้วสิ่งนี้ตอบไม่ได้ ถ้าเกิดเขากวาวไปแล้วมีปัญหามากกว่านี้ ครูบาอาจารย์จะหน้าแตก เขาจะพาออกนอกกลุ่มนอกทางไป ถ้านอกกลุ่มนอกทางก็เสียไป

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ดีนะจะกันไว้เลย เราอยู่ที่บ้านตาดนะ คนไหนกวาวนาเป็นนะ ท่านจะกันเลย ไม่ให้ใครเข้าไปคุยด้วย ไม่ให้ใครเข้าไปหา ให้พระองค์นั้นเร่งเต็มที ท่านกันไว้เลยนะ เพราะอะไร?

เพราะว่าสิ่งนี้มันหาได้ยาก แต่ถ้าครูบาอาจารย์ยังง่านะ พาออกไปทำงาน พาออกไปทัศนาศร ทัศนศึกษา พาไปโลกๆ เวรกรรม! นี่มันเป็นเวรกรรมของสัตว์นะ แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีนะ ซ้ำ! ซ้ำเข้าไป ซ้ำเข้าไป มันจะมหัศจรรย์ขนาดไหน นี่ไง รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง

มหัศจรรย์ขนาดไหน ทำต่อเนื่อง ทำต่อเนื่อง..ถ้าถึงที่สุดคนนะ เวลาขั้นขั้นมันขาด พิจารณากาย-กายนี้ขาด พิจารณาเวทนา-เวทนานี้ขาด พิจารณาเวทนามันขาดบ่อยๆ พิจารณากายมันก็ขาดบ่อยๆ มันปล่อยมาบ่อยๆ บ่อยมาตลอดคนนะ ให้อการปล่อยมันปล่อยไปตลอดต่อเนื่อง เพราะการพิจารณามันจะปล่อยมาเรื่อยๆ แต่มันไม่ขาด

“ถ้ามันขาดมันเป็นสมุจเฉตปหาน มันเกิดได้หนึ่งเดียว จะกวาวนามาก็ร้อยแสน ครั้งก็แล้วแต่ ถ้ามันสมุจเฉตมีครั้งเดียว!”

หนึ่งครั้งมีแล้ว ไม่มีการพลิกแพลง ไม่มีการหวนไหว ไม่มีการ..ไม่มีใดๆ ทั้งสิ้น มันเป็นอกุปปิธรรม

“โลกนี้เขาเถียงกัน สัพเพ ชัมมา อนัตตา สัพเพ ชัมมา อนัตตา”

อ้าว มันก็อนัตตานั้นแหละ มันก็ต้องอนัตตา อันนี้มันเป็นศัพท์เพ ชัมมา อนัตตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา กุปธรรม อรูปธรรม กุปธรรมเนี่ยศัพท์เพ ชัมมา อนัตตา นี้กุป ธรรม กุปธรรมคือธรรม สภาวะธรรมไง อรูปธรรมมันธรรมเหนือโลก มันธรรมที่มัน หลุดออกไป ถ้ามันหลุดมันขาดออกไปแล้ว มันจะเป็นอนัตตาได้อย่างไร? มันเป็นธรรม แท้ๆ

นี่ไง สิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม ประเพณี วัฒนธรรมอันนี้อัตตาไง ประเพณีนี้ก็ทำ ปีหน้าก็ทำ ปีต่อไปก็ทำ อีก ๑๐ ปีก็ทำ

แต่ถ้ามันเป็นธรรม มันทำอีกไม่ได้แล้ว มันทำอีกไม่ได้! เพราะมันไม่มีเชื้อใจ! เพราะเชื้อใจได้ทำมาแล้ว จะไปทำอะไรมันอีก แล้วมันทำไม่ได้ มันทำมันได้อย่างไร! มันทำไปได้อย่างไร!

“นี่ไง นี่บอกว่าเชื้อๆ ทำได้ไหม? เชื้อๆ เชื้อบื้อๆ ทำได้หรือเปล่า?”

มันต้องมีสติปัญญาละ มันมีสติปัญญาขึ้นมา ทำของเราขึ้นมา แล้วมันมีสติปัญญา เข้าไป มันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ นะ ถ้าละเอียดเข้าไปเห็นใหม่ มันจะจับได้อีก พอเรา จับได้กาย เวทนา จิต ธรรม จับได้เป็นขั้นตอน นี่ขั้นอย่างหยาบ ขั้นอย่างกลาง ขั้น อย่างละเอียด ขั้นอย่างหยาบๆ เวลาพิจารณาขาดแล้วเป็นโสคาบัน ขั้นอย่างกลางเห็น ใหม่ พิจารณาเข้าไปแล้วราบหมดเลย โลกนี้ราบหมดเลย โลกนี้กายเป็นโพธิ จิตเป็น กระจกใสเลยนี่เป็นสัทธาแล้วโดยตำรานะ เขาบอกว่า

“พระโสคาบันขั้น ๕ มันขาดแล้วไม่มีขั้น ๕”

กามราคะเกิดจากขั้น กามราคะเกิดจากสัญญา สเป็กของใคร สเป็กของใครมัน ของคนนั้นไง กามราคะเกิดจากสัญญา ปฏิฆะ-กามราคะ ไม่มีปฏิฆะ-กามราคะมันจะเกิด มาจากไหน?

ที่นี้มันเป็นขั้นอย่างละเอียด นี่การว่าขั้นอย่างละเอียดนี้ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติมัน จะเข้าใจยาก แต่ถ้าเป็นเจโตวิมุตติมันจะเป็นกายอย่างหยาบ กายอย่างกลาง พอกายอย่าง ละเอียดเป็นอสุภะ กายอย่างหยาบๆ เวลาพิจารณาเขาเรียกปฏิภูม ร่ากายนี่เป็นปฏิภูม โสโครก แต่โดยสามัญสำนึกของกรรมฐานเรา เรามีกว่าอสุภะ โนนก็อสุภะ นี่ก็อสุภะ

แต่ความเป็นจริงนี่เขาไปพิจารณาเป็นปฏิรูปโสโครก ร่างกายนี้เป็นสัฏกายที่ภูฏิจิความเห็นผิด ถ้ามันปล่อยไปแล้ว พอพิจารณาซ้ำร่างกายมันก็ปล่อยอีกเห็นใหม่ ผู้สถานะตามความเป็นจริงเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ กลายเป็นธาตุเดิมของเขา อันนี้พอพิจารณาปล่อยวางเข้าไปแล้วจะเป็นกายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส แล้วถ้าจิตมันดี พอมันจับได้ขึ้นมาเห็นใหม่ มันจะเกิดเป็นอสุภะ

กายนี้เป็นปฏิรูปโสโครก กับ กายที่เป็นปฏิษะมันแตกต่างกันอย่างไร! มันแตกต่างกันอย่างไร!

นี่ถ้าไม่พิจารณาแล้วกายก็คือกายไป เวลาพวกทางวิชาการเขาบอกนะ “พระกรรมฐานมีแต่โวหาร กายนอก กายใน กายในกาย” เขาว่านะ

โวหารนะเอ็งรู้หรือเปล่าละ แต่โวหารนี่เขารู้กันนะ ถ้าเขารู้ไม่ได้ เวลาหลวงปู่มันท่านสอนนะ ลูกศิษย์ลูกหาหลวงปู่มันเห็นใหม่ หลวงปู่ขาว หลวงปู่พรหม หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่แหวน พระอรหันต์ทั้งนั้นใครบอกพระอรหันต์ได้

นี่แล้วบอกว่า “มันเป็นโวหาร โวหาร”

โวหารเพราะมันไม่รู้ไง เพราะมันเป็นตัวหนอนไง หลวงตาบอก “หนอนแทะกระดาษไง” มันแทะแต่กระดาษ รู้แต่กระดาษอร่อย แต่เวลากิเลสมันไม่รู้ว่าจะแทะที่ไหน มันหากิเลสมันไม่เจอ แต่ถ้ามันจะแทะกิเลสของมันเห็นใหม่ ทางวิชาการเขาศึกษามาแล้ว ทหารนะ..เวลาออกรบนะ เขาไม่เอาตำราหนีบไปด้วยหรอก เขาศึกษาแล้วนะ เขาฝึกให้เป็นแล้วเขาวางไว้ เวลาเจอข้าศึกเขายังเลย เขาไม่ต้องเปิดตำรานั้น

“เฮ้ย! จี๊นนกอย่างไรเว้ย เฮ้ย! ยิงอย่างไรวะ”

มันตายไป ๕ รอบมันยังไม่ได้ยิง จิตมันจะเร็วมาก เร็วมาก

ฉะนั้นสิ่งที่ว่าทางวิชาการก็เป็นทางวิชาการปริยัติ ปฏิบัติ ปริยัติมันต้องมีแน่นอน เพราะปริยัตินี้ไง มันทำให้เราช่วยกันศึกษาขึ้นมา แล้วถ้ามีใครปฏิบัติขึ้นมาเห็นใหม่ มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา เพราะมันมีความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ ศาสนาถึงมันคง

ศาสนาที่มั่นคงอยู่นี้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ของเรา ไม่มีหลวงปู่มันขึ้นมา ไม่มีครูบาอาจารย์ของเราขึ้นมา ใครจะมั่นคง

พระยังปฏิบัติยิ่งเหลวไหล พระยังปฏิบัติยิ่งเลวร้าย เวลากิเลสมันยังไม่ได้ชี้เสื่อนะ มันเป็นเรื่องนะ แต่ถ้ากิเลสมันได้ชี้เสื่อนะ มันไปไกลเลย ฉะนั้นหลวงตาท่านบอกว่า มีคนไปหาท่านนะบอกว่า “เคารพมาก..พระสายหลวงปู่มันนี่เคารพมาก”

หลวงตาท่านพูดเลยนะ “พระสายหลวงปู่มัน เรามั่นใจว่ามีทั้งดีและเลว มีทั้งดีและชั่ว คนชั่วมันก็มี”

ฉะนั้นท่านพูดคำนี้ แล้วเราก็มาคิดท่านพูดเพื่อให้พวกเราที่มีศรัทธา มีความมั่นคง เวลาที่ไปเจออะไรที่มันกระทบใจแล้ว เราจะได้ไม่หัวปักดินใจ แต่ถ้าเราเชื่อมั่นของเราว่า

“พระสายหลวงปู่มันดีทุกองค์ ดีทุกองค์นะ”

เวลาเราไปเจออย่างนั้นเข้านะ เราจะเสียใจ จนเราจะเสียไปเลย เราเสียไปเลย หมายถึงว่า เราไม่เชื่อในศาสนาเลย แต่ถ้าเราคิดว่า

“ในสังคมมันก็มีดีมีชั่วทั้งนั้น”

ในการกระทำของเรา เราต้องทำความเป็นจริงของเรา ถ้าทำความเป็นจริงของเรา เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเราถ้าเป็นจริงนะ เราจะตรวจสอบอาจารย์ได้ง่ายๆ เลย ถ้าเราทำสมาธิได้ เราทำปัญญาได้ ถามท่านเลย ถามท่าน เราปฏิบัติมานะ เราจะไปอยู่กับใครก็ได้ แต่ เราจะทำความคุ้นเคย เราจะทำความคุ้นเคยกับอาจารย์ทุกๆ องค์ “ไปตรงนำท่าน ไปนวดเส้นท่าน” จนคุ้นเคยแล้วจะถามเลยบอกว่า

“ผมปฏิบัติมาเป็นแบบนี้ครับ เป็นแบบนี้ครับ”

เพราะ! เพราะในการประพฤติปฏิบัติเวลามันหลงทาง มันไปไกลนะ แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยบอก แล้วถามทุกองค์นะ ถามทุกๆ องค์ อย่างเช่น อย่างเช่นที่เราเกิดมาเห็นไหม เราเกิดมาจากแม่ แต่เวลาเราปฏิบัติมา เราเกิดมาจากหลวงตา กับ หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะนี้เถียงกันเป็นปีๆ เเถียงกันทุกคืน เราไปเถียงทุกคืน เฉื่อนี้จะไปยื่นเฝ้า

“ครุบาจำได้ไหม ตอนที่ไปเที่ยงกับหลวงปู่เจี๊ยะ ผมไปเฝ้าทุกคืนเลย”

ถาม “ทำไม”

“กลัวครุบาจะหลุด แล้วอัดหลวงปู่เจี๊ยะ” เขาว่า เพราะเราโดนหลวงปู่เจี๊ยะยำ

มันคิดได้ขนาดนั้นเห็นไหม! เที่ยงกันทุกคืน เที่ยงกันทุกคืน เพราะว่ามันจะตรวจสอบ ตรวจสอบเพราะของอย่างนี้หาไม่ได้ เราละลึกถึงใจเราตลอด ถ้าไม่มีหลวงตาหลวงปู่เจี๊ยะ เราก็คงเป็นบ๊ายอยู่เหมือนเดิม เรายังบ๊ายของเราอยู่ บ๊ายที่ภูจิมานะ บ๊ายรู้ความเห็นของตัว บ๊ายสัญญาอารมณ์ไง มันเป็นบ๊ายเพราะอะไร?

เวลาหลวงตาท่านพูดเห็นใหม่ ท่านไปอุปฐากหลวงปู่มัน เวลาไปคุยกับหลวงปู่มัน ท่านก็เที่ยงหลวงปู่มันเพราะอะไร?

เพราะก็มีของเรา ของเราคือท่านรู้ท่านเห็นไง เรารู้เราเห็นของเรา เราต้องมั่นใจใจไซใหม่ แต่เขาบอกว่าความรู้ความเห็นมันเห็นจริงไหม?

จริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง เราถึงได้พูดบอว่า ผมมันรู้เห็นใหม่ ผมมันรู้ ไม่ใช่จิตมันรู้ ถ้าจิตมันรู้ เวลามันทำความสงบของใจ เพราะจิตเราเกิดนิमित ถ้าเราไม่เข้าใจได้ ให้ถามจิต จิตมันตอบได้นะ แต่ถ้าเรารู้เราเห็นนิमितไซใหม่ แล้วเราเชื่อนะ นั่นผมมันรู้ ผมมันรู้ มันก็หาข้อมูลให้ โน่นก็ไซ นี่ก็ไซไปเรื่อย

แต่ถ้าเราถามจิตบ๊าย ไอ้ผี ข้อมูลของผี มันสู้ข้อมูลของจิตไม่ได้ เพราะจิตมันตอบเลย

“ไอ้ผีนี่วังหนีเลย”

แต่เพราะเราไม่รู้จักไซใหม่ เราก็ไปถามผี เวลาผีมันเห็นก็ถามผีเขาบอกเลย

“พุทโธนี่จะเกิดนิमित”

นิमितมันเกิด มันมีนิमितจริง นิमितปลอม นิमितนั้นมันไม่ใช่สิ่งที่ชั่วร้าย นิमितคือเครื่องหมาย เราเข้ามาในวัด เขาไม่เขียนว่าวัดโพธาราม เราจะรู้จักวัดโพธารามใหม่ ไอ้วัดโพธารามนั่นคือนิमित เขาเขียนไว้ว่าที่นี้วัดโพธาราม แล้วเราก็อ่านว่าวัดโพธาราม แล้ว

เราเข้ามาวัดโพธารามแล้ว แล้วมันเกี่ยวอะไรกับป่ายวัดโพธารามล่ะ เราเข้ามาถึงวัดโพธารามแล้ว มันก็จบไซ้ใหม่ ไซ้ป่ายวัดโพธารามนะ เขาบอกว่ำนั่นคือนิมิต หมายถึงที่นี้คือวัดโพธาราม

จิตเห็นนิมิตมันจะเสียหายอะไร! แต่เนี่ยเพิ่งแต่จิตมันเห็นนิมิตมันเสียไป เสียไปเพราะคนไปหลง วัดโพธารามนะ แล้วมันก็ไม่เข้า ขับรถวนไปวนมา วัดโพธาราม! วัดโพธาราม! วัดโพธาราม!

มันวนอีก ๕ รอบมันก็ไม่ได้เข้าวัดโพธาราม

“นิมิตเป็นอย่างโน้น นิมิตเป็นอย่างนี้”

ก็มึงเห็นวัดโพธารามแล้วทำไมมึงไม่เข้าไปวัดโพธารามล่ะ มึงเห็นวัดโพธารามแล้วมึงก็ขับวนอำเภอโพธารามอยู่เนี่ย จะหาวัดโพธาราม? นี่ไง นิมิตคิดอย่างโน้น นิมิตคิดอย่างนี้

นิมิตก็คือนิมิต นิมิตมันมีของมัน เพราะถ้าวัดโพธารามไม่คิดป่ายวัดโพธารามมาเนี่ย เวลาคนต่างถิ่นมาเขาจะรู้วัดโพธารามไหมล่ะ เวลาพุทธโธ พุทธโธ พุทธโธเข้าไป พอจิตไปเห็นนิมิต นิมิตก็คือนิมิตไง นิมิตนี้ผมมันรู้แล้วไง ผมมันรู้แล้วถ้ามีสติขึ้นมา มันก็ปล่อยไป ถ้ามีสติปั้บทุกอย่างหยุดหมดถ้ามีสติ ถ้ามีสติปั้บนิมิตจะหายทันที แล้วเกิดนิมิตขึ้นมาเราก็กถามนิมิตคืออะไร

นี่ไง มันแก้ไขได้ทั้งนั้นนะ ในการประพฤติปฏิบัติครูบาอาจารย์ที่มีเขาแก้ไขได้ทั้งนั้น ฉะนั้นพระกรรมฐานเราถึงไฟหาคูหาอาจารย์ไ้ เพราะมันไม่มีตำรานะ พระไตรปิฎกพูดไม่ได้ แต่เราไปอ่านพระไตรปิฎกแล้วเราก็ตีความกันแล้วก็มาเถียงกันนะ อ่านพระไตรปิฎกเล่มเดียวกัน แล้วก็เถียงกัน เหมือนเราดูหนังแล้วก็มาเถียงกันว่า บทไหนดีกว่าบทไหนไ้

นี่ไง พระไตรปิฎกไม่มีชีวิตนะ พูดไม่ได้ แต่ครูบาอาจารย์เรามีชีวิต แล้วพูดได้ด้วย พูดได้ด้วย แล้วพูดนี้มันเป็นการยืนยันเลยว่าจริงหรือไม่จริง หลวงตาบอกว่า

“เวลาเทศน์เหมือนเปิดอกเลย ถ้าคนจริงนะเขาเห็นได้เห็นพุงหมด พูดคำไหนก็ผิดคำนั้น ถ้าธรรมมันถูกมันจะกลัวอะไร ถ้าธรรมะเป็นความจริงนะ จะยืนอยู่ในที่สว่าง”

ธรรมะเป็นความปลอมนะ มันจะแอบอยู่ใต้ถุน มันจะแอบอยู่ในกุฏิ แล้วก็สร้างมวลชนขึ้นมาปกป้องมัน สร้างมวลชนกันขึ้นมา มวลชนนะเป็นสิทธิของเขา จิตนั้น..จิตใครจิตมันนะ มันต้องเคารพจิต สิทธิของเขานะ เขาก็มีชีวิต เขาก็อยากไปนิพพาน แล้วเราไปสร้างมวลชนมาเพื่อปกป้องเรา มันถูกหรือมันผิด?

พยายามสร้างมวลชนกันขึ้นมา สร้างกระแสกันขึ้นมา เพื่อจะปกป้องตัวเอง แล้วทำไมไม่แสดงธรรม เอาธรรมมาเผยแผ่ อย่างเช่น เห็นไหม คุณติ เวลางานศพส่วนใหญ่แล้วเขาจะมีลูกหลานบวชหน้าไฟ เขาบวชหน้าไฟกัน เรานี้บวชหน้าไฟมา ๓๓ ปีแล้ว เราบวชหน้าไฟให้แม่ ฉะนั้นสิ่งที่แม่ได้ทำไว้ แม่ได้ทอดไข่มาหนึ่งฟองคือฟองนี้ ไข่ฟองนี้มันจะได้เป็นอาหารแก่สังคม ถ้าไข่ฟองนี้มันทำประโยชน์กับมัน มันจะเป็นอาหารของวิญญู เพราะเทวดา อินทร์ พรหม เขาก็อยากมีอาหารเหมือนกัน

ฉะนั้นสิ่งที่ว่าแม่ได้ทอดไข่ฟองนี้ไว้เพื่อกับสังคม ถ้าสังคมเขาได้ประโยชน์อันนี้ มันก็เป็นบุญกุศลกับเจ้าของชีวิต พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่ให้ชีวิตมา ชีวิตนี้เกิดมาแล้วทำประโยชน์ขึ้นได้ ถ้ามันเป็นประโยชน์เห็นไหม บวชหน้าไฟ เขาหาบุญหาคุณให้แม่ หาบุญหากุศลให้ผู้ตาย เราบวชมา เราจะปฏิบัติมาแล้วถ้ามันเป็นประโยชน์กับโลกธาตุ พ่อแม่ต้องได้บุญแน่นอน พ่อแม่ต้องได้ประโยชน์แน่นอน! เอวัง